

& lege. Quia scriptura tanti erat terroris, & furoris, ut multo libentius fornacem incendi, centum quinquaginta studiorum intralset, quam ut folium primum folium respexisset. Tunc tremens, ac stupens, clamare alitis vocibus coepit dicens, Heil, heil mi maledictam, & non benedictam, cur miserae veni in mundum? Car m-le forunata, pra alijs filii Eua, & filiabus, tot malis repleta sum? Ve mibi misera, maledictio filie, & parentibus, qui me genuerunt, & non me docerunt; ut amplius his, qui primò me decepterunt. Heil heil me, quo pergam? quo ibo? Vbi latitabor? quo fugiam, quid dicam, aut qui faciam? heil heil me miseram. Infernum apertum ad misericordiandum intueor, iudicem mihi terribiliorem inferno, conspicio. Heil me, cur inueni non sum mortua? cur non in eunis sum extinxit? sed heil, prolixia vita mea, ad has extreimas miseras sum deducta. O si scivissim ista tanpericulo, & bene cognovissim, utique sancte vixissim. O si mundus, & mundana mulieres ista, que video cognoscere, qui huiusmodi cogitare? qui dicere? quid sacerdem? Va mibi abominationis filie, & confusione misericordie, & omnis immunditia, baratro horribilis turpitudinis, & omnis iniquitas. Brevia fuerunt mea gaudia, & ecce heil heil pro illis intueor, ante me, mibi pat-

ra esse eterna supplicia. Sicutque clamans, & in corruens, coram summo iudice, dolore immenso agitabatur. Ad quam index iratus terrifico voce ait; Surge, inquit, surge, fac quod dixi, & lege in tuo libro coram omnibus, que fecisti. Legiturque illa priuam, primi folii marginem, & videt. Cumque littere, & apices fibi videntur cum figuris varia inferabant tormenta, ut longè facilius fuisset, & dulcium, mitiusque corporis mortem sufficeret, quam libri illius, minime littere sufferte dolorem. Res horrenda! vellet, nollet, haec misera, primi folij paginam libri mortis, legit cum tantis clamoribus, suspiriis, lamentis, & doloribus, ut viribus deficiens, quasi mortua, ante iudicem procumberet. Quam tamen atrocius terribilissimus Iudex inclamans, consummare totius libri sui scripturam iubet. Cumque folium aliud ad legendum verteatur, sic clamaui paupercula illa, cum tanto terrore, pavore, & tremore, præ timore penarum sequentis scripture, ut etiam lapides, & cætera inanimata, si eam audissent, & intellexissent. Propterea affantes ipsi, compatientes ad iudicis genua sunt provoluti, venient postulantes isti misericordie pauperculæ. Quod Iudex longè repellens, gravius se per eam offen-

offensem fuisse, & anima quanplurimas per eam perdidisse astrebatur, & ideo iustè istum librum, quem ipsa fecerat, totum legere debebat, & tandem ex illo condignam, sicut meruerat sacrificare sententiam pro meritis suis. Tunc unus ex tantibus, qui vt fibi videbatur, erat S. Dominicus (qui totam rei visionem clarius, quam ipsam certebat) ad illam misericordiam conversus aiebat: Ad Mariam Madel., cui in Psalterio seruisti, nam & eris lama, ut in misericordia. Tunc fortiter gemens, & suspensus ad Dei Genitricem Mariam conversa, humiliter ait: O Domina dulcissima misericordie Mater, & Regina misericordie mei maledictissima ecclesie, in tantis angustiis pro delictis misi, heu! utram planitis. Tunc Domina nostra pro ipsa iudicem orans. Et obferrans, tandem sub spemende, illum placabat. Beatus, quam ante, illam Iudex tunc alloquens ait: Ecce filia tam penitentia tempus tibi concedo. Vide ergo bene, ut diligenter per penitentia cuncta detesta peccata, que scripsisti in tuo moris libro. Si autem aliter feceris damnationis eterna de te dabo sententiam, in die, qua non speras. Sic itaque disparente visione ad se rediit, & Dominicum in Ecclesia secum præ-

sentem confinxit. Cui celestius confessus attentius, & poltulat modum, quo terrificum oportet dele librum. Ad quam ille, Commendate filia Virginis Maria. Quia enim te sis iuvui bedi: te fili seruientem etiam in futurum adiuuat in dubio, ait enim pro pro, & cum reversus fuero, sicut Dominus protomandabit, tibi manifestabo. Itaque trium mensium spatio, quotidie vicibus totis dulcissimam in Psalterio suo, salutabat Mariam, adveniente Domino, cui Missam celebraret, rapta fuit in spiritu quartum horarum spatio, in quo dulcissimam Virginem in tuctur se sic alloquenter: Filia, filia, de modo detendi librum tuum infernalem sapius me regasti, & ecce, Ego Mater misericordia, adveni, ut artem, & modum docam te qualiter ipsum totaliter detere poteris. Moxque Lilium dulcissima Maria profectis pulcherrimum aureis litteris inscripsum, dedit Benedictus dicens: Lego filia, & in hoc delectua peccata. Ita autem erat lilius scriptura: Memorare gratitatis peccati, & in hoco erga te misericordiam Dei. Et cum illa obmutesceret præ confusione Domina nostra eam alloquens, ait: 1. Dico tibi filia, q ad tanta est gratitatis minimi peccati mortalit, & tamq'ibilis Deo, & omnibus Sanctis,

curaque Celestis Paradisi adeo
deterribilis, ut nisi impossibile es-
set, quid Ego, & omnes Sancti
in Calo existentes vno solo mor-
tali peccatum per ato, mox in
infernum caderemus, & in eter-
num damnarentur. 2. Ob hoc
filia, non ne Lucifer, & tot dam-
num milia. Proprie, on cum so-
lum peccatum mortale, subito de
Celo sunt expulsi, & in eternum
damnati? Cam igitur o filia, tu
magis denerueris quam amnes-
isti in numero peccatorum, & si
indignior, miserabilior, in infi-
num minor, & ipsi, & nobis sine
ulla comparatione, quoniam quod
misericordia, & gratia tibi facta
est? Ergo tantu miser cordia de-
bet te movere; ut redas ad la-
mentationem, & gratiam, per mis-
ericordiam conditoris. Quod
audiens Benedicta singultus,
& fletus virtute huius lili dala-
bas abundantissime Post hoc
benedicta virgo in mulieribus
Maria, secundum protulit Li-
lum, ipsi Benedictae legendū,
in quo era scriptum: memoro-
rare innocentissime Christi
mortis, & Sanctorum peni-
tentias attende: si, inquit Do-
mina nostra, Deus Pater in tan-
tum odio habuit peccatum, ut pro-
prio Filio suo non pepercit, sed
triginta tribus annis, non ad mun-
di iniurias ex posuerit, & sine fini
morte surpissima condamna-
mari fecit, proper solum inobedie-
tia peccatum. Ade, nunquid er-

go Deo debes quamplurimum re-
gratiarum, qui usque nunc dedit
tibi persistendi tempus sine pa-
tri peccati, cum tamen epste. Dei
filius, a principio sua concep-
tus, usque ad mortem inclusus,
pro te semper fuit omni inflatus,
in tot angustiis mortis, quod Deum
offendit, peccatis. Et in super-
non videt, quod qui magis fue-
runt Deo grati, vii Prophete,
Apostoli, Marizies, Confessores,
ac Virgines, aque Sancti omni s-
qui fuerunt in mundo magis tri-
tribulati? Et tu miserrima tan-
ta malorum fecisti, & tamen te tem-
poribus expectata es misericordi-
ter, & nullam panam justinuisti.
Quae verba cor Benedictae
& penetrabant velut sagittae
acute, fontes in ea provocab-
bant copiosos lacrimarum.
Tertium Lignum profectus.
Sapientissima Maria tradidit
Benedictae legendum, in quo
erat hoc scriptum: Memorare
punitionis peccati primi ho-
minis, & omnium iustorum
peccantium. Quod expon-
nere Maria ait: O filia Bene-
dicta, iunquid non debet tibi
tua vita multum disperdere ex re-
cognitione: deinceps misericordia,
cum videores Proteoplasmum Adams-
cum sua consorte Eva, de Para-
diso expulsum, mortis, dannati-
onem, toti sua postularat in-
ferentem, & sic esurienti, siti,
frigori, calor, & infinitis
in mundi calamitatibus, usque in

finem mundi subiectum sicut pa-
ter, & ece coram te vides divi-
na vltioni gladium ubique, &
vndeque punire omni hora Ada-
peccatum, & tamen in tanta, &
tat, malorum fecida, tan hor-
renda, a tot annis commissisti, nec
pro eis correpta fuisse sed semper
dulciter supportata. Nonne
tibi o filia, hoc magnum, & non
modicum apparet? Et amplius,
nomen totus mundus pene in di-
luvio perit propter peccatum lu-
xuria, & non solum homines, sed
etiam animalia cuncta, & insen-
sibilis, & quod maius est
pueri innocentes innumerati. Et
tu tantis peccatis repleta, non vis
ad Deum converti, que nec adhuc
aliquid mali peccata fuisti? Vide
inquit, sodomanum, & Gomor-
ram, & Civitates alias eius con-
iunctas, in quibus in igne de
Calo deficiente perierunt, in-
numerabiles sicut innocentes cum
eis parentibus: & tu habi-
sculum omnium viciorum, &
peccatorum, manes illes? Non-
ne rares omnes sic in deferto
perierunt? Quintino Moses, &
aron sanctissimi mortui sunt
prope solam gloriam, aut mar-
murationem? tam abominabile
scorum, nam nefandis plena pec-
catibus, nec dum punita pro eis, non
recognoscis erga te clementiam
iudicis tan severi, & terribilis
alii? Quae verba audiens
benedicta, tantis obsorbente-
bus fletibus, & gemitis ut

O quanti putas sumus Iudei, & Pagani qui nunc ieiunant, cibilia continuo portant, & se acriter disciplinam, silentium tenent, misericordia opera implent, & tamen cum his omnibus ad inferna trahuntur: Et tu plena misericordia & peccatis: hucvsque sine penitentia à Deo exceptaris & in via salutis à me, & Angelis custodioris.

3. O quot essent conversi, & fideles, & talia circa eas fuerint, quanta putas facerent pro amore Dei, si tanta faciunt cum errore facti? Vnde inquit, nunc Vide attentius, quoniam in hoc tibi misericordia datur, quam si omni die montes aures tibi donarentur, & tu tamen hec non cogitas neque times. Quod illa audiens, & conscientia temore remordente, ita confitens, in imanum confusa, pedibus eius prouoluta fletibus irremediabilibus humiliatur veniam praecabantur. Sextum Liliū, protulit Regima pietatis varia, quod talem scripturam in se continebat: Memorare peccatas presentium, & futurorum in hoc saeculo ventium. Quod exponens ipsa Magistra omnium scientiarum, Domina nostra Maria, inquietabat: Sancte filiae Benedicta, plerique hodie bona vita corrueunt, & tu eris. Multique hodierna die propter unum solam mortale morientur. Quidam enim miles dormiens, & sui Scorto cohabitans, insomno

su-

sudden morietur, pro hoc solo peccato. Et quidam in Anglia pro uno solo peccato ira decollabitur. Et in hac Civitate Florentiae, tres pro uno peccato comburantur. Hac die plerique in una mea, pro peccato gula extinguentur. Quintino, & quidam Religiose sine observantia viventes, propter proprietatis virtus singularem, ac cum toto Conventu in Alemaniam, comburantur, & cum oppido adiacente maiori pro parte, quia participes sunt peccati illorum, & etiam de fendent illos. Et tu scelerissima, vixque nunc remanes impunita. Item hoc ide aliqui efficiunt Leprosi, aliqui demoniaci, aliqui infirmi, aliqui submergentur, aliqui qui damnabuntur. Et tu omnibus illis peccatis, non agnoscis Dei misericordiam te voluntari? O quanti sunt, & erant in hoc mundo, qui si inspirationem, quam habes, & occasions habent, totis viribus, ad Deum per penitentiam redirent. Vide ergo ista, quoniam in hac misericordia tibi exhibita, magis tibi donatur, quam si centum mundi aurei donarentur. Vide ergo, & audi quae dico, & convertere ad Deum toto corde. Illa hec audiens, & voces latenter proferens, peccataque sua confitens, cap-

bo-

bodie in Hispania quenammodo an-
norum subinergetur, & solum
propter peccatum luxuria, quod
cum fratre egit, & si non consum-
mavisi, tamen inchoauit, in
eternum damnabitur. Quid
plura? Hodierna die quadam
Domina pulcherrima, & nobil-
issima choreas dicens coram
omnibus subito morietur, &
propter obirearum peccatum dam-
nabitur in eternum. Quia immo
quidam ab omnibus bonus, &
quasi Sanctus haberet in Lombardia, qui solus propter peccatum
negligentis confessionis, &
non perfeci confusione sua ex-
aminantis, morietur, & in eternum
damnabitur cum tamen de hoc nullam habetur conscientiam remordentem. Tineamus ergo
cum hili in posterum gressu con-
fiteri, & negligenter sicut heu,
bodie quamplures faciunt. Ho-
die etiam in hac Cittate quatuor
moriuntur, & unus Burgensis
damnabitur, propter solam ne-
ligentiam, quod filios suos, &
etiam seruos, diligenter secun-
dam Deum non erudit. Quia
dam etiam Curvatus sine Baptis-
to in sua persona bonus, sed quia
negligenter nimis rexit oves suas
& in examinatione Confessionis,
non correxit, subito morietur, &
damnabitur. Quidam etiam
Religiosus de Cellarie bodie cor-
ruens frato collo morietur, &
damnabitur, propter hos quod non
habeat firmum propositum

viviendi secundum Statuta, &
Regulam sui ordinis, ad quod
propositum habendum, ad minus
in voto, & intentione sub per-
culo peccati mortalitatis, quilibet
Religiosus obligatur. Est autem
& a iis Religiosis in alio
Monasterio, qui hodie in p[ro]stila-
lentis subito morietur, & dam-
nabitur singularissime propter
hoc quod negligenter, & vagabundie
diebat officium divinum.
Est tu miser peccatis plenus, qua
plus in una hora peccasti, quam
omnes isti quatuor in sua vita
non timebitis nec expaveritis? Cum
tamen hodie in hac hora das fa-
ciarum tuarum in lupa ari, à
ribaldis nunc ingulatur &
damnatur? O si nunc tibi
haec contingerent, quid face-
res, diceres, aut cogitares?
Vide ergo, vide, & per ipsa,
quod in inferno sunt multi te
meliores, saluo statu, qui
tamen nunquam salubantur.
Et tu omnibus illis magis
rea, adhuc non est damnata.
Quid amplius vis audire? Cer-
nis quāta tibi bona Deus fecit
nec tamen facit alijs, te im-
mensum, melioribus. Vide
ergo, & pensa, bene & nota,
qua dixi, ne post haec ad in-
famiam tuam rediens, ruat
super te abique misericordiae
Dei ira. Nam in hoc dono,
plus tibi donatum est, quam
si tibi fuissent dati, tot mundi
lapidum pretiosorum, quot
lunt

sunt stella in Cœlo. Sic igitur
hec audiens, supradicta pau-
percula, signata mortes subi-
tantes sibi coniunctum, &
se tecum supra modum agnos-
cens: palpitare coepit, coram
Virgine gloriofa, Venæ fran-
guntur, & sanguis per omnes
corporis meatus fluit, & qua-
si exanimata, praecordis an-
gustra remansit. Ad quam, post
populi altantis clamorem
Dominicus adventus de Mis-
sa in qua tribus horis illis fle-
teret, quibus praefata Benedic-
ta in rapta fuerat, suppliciis
qua illa orando, cuicida
qua dicta, & facta fuerant,
erga filiam suam, agnoscens,
& eam per manum apprehen-
dens, ac in viritate Patriferi
Virg. Mariae, confignans,
mox illam ferre mortuam, in-
tegra restituit sanitati populo
vniuerso astante, & vidente,
atque immensas in Cœ-
lum laudes proclamante. Post
hebdomadam, dierum cum
deutuissimus Pater Dominicus
celebraret in Ecclesia B.
Virg. & illa Benedicta praefata,
praefens effigie vidit Do-
minicum in Crucifixi specie
cum stantibus omnibus, &
corona spinea, ad altare pro-
cedentem, cum assistentia
Virg. Mariae, & plurimorum.
Cumque facta suffit: Conser-
ratio, apparuit Christus vi-
sibiliter in Crucem extensus

familiter pro eorum Regali. habet suum certum, collo- fuo impositum mira pul- chritudinis, & valoris, que tu nobis dediti, & in qui- bus librum tuum mortis, cum adiunctione litorum, dele- visti. Nunc ergo filia, con- tanter age. Ecce Psalterium meum, in quo in poteretur tua peccata, & aliorum dele- bis, tibi commando. Et in prima quinquagena, qua ex lapidibus pretiosis aliis, & clavis : Scribes in libro Arti- culos Incarnationis Filii mei, & Dei IESV Christi medi- tando dignitates meas in or- dine, ad Filium, secundum omnes corporis mei partes, facias quam reverenter caput ei inclinatu, auribus eius vocem audiui, manibus ma- terias, & Virginea, rius te- nerrima, & pulcherrima mem- bra convestraui, ac materna ministeria impendi, per sin- gula membra discurrendo usque ad pedes. Litteris autem rubris scribis cum secundo seruo: quod dices deuotè, ad horas passionis Filii mei: quod certum est de rubris lapidi- bus pretiosis, meditando sci- licet hic quinquaginta articulos passionis Filii mei, & habendo ante te Crucifixi Imaginem, & cuilibet vul- neri Ave Maria offerendo nec non cum hoc meditando do-

loreni illius patris. Litteras autem auctae scribas cum ter- tio Seruo, quod erit ad hono- rem, Sacramentorum sancto- rum, & contra tua peccata, & pro Imaginibus, habebis Imagines tuæ Ecclesiæ, & tua Patria de vna in aliam meditando, spiritualiter dis- currendo, & hoc designanter per tertium Certum, ex sig- nis aureis compositum. Sic igitur filia, prædicto in Psal- terio milii, & filio meo deuo- tè seruias, sicut incipisti, & quonies nobis Psalterium ob- tuleris, torques Imperia- les, infiniti valoris existen- tes collis nostris honore con- digno, ac Regio circum ap- tabis. Igitur Misericordia mi- raculose consummata, in qua V. Maria partem hostie & sanguinis Christi accipiens Dominico sibi familiarissimo, communicavit, in signum summae, & singulissima- amicitia, tanquam Sponsa cum Sponso: cumque iuvic ad vestes Ecclesiæ deponen- dum, & humiliari ei valefa- ciens, Benedictam confignans, de qua prædicta acta sunt: cu- gratissima facie disparuit. Atque post Benedicta ista à de- monibus omnino liberata & in bono proposito confirma- ta, in seruicio Psalterij Chris- ti, & V. Marie, usque in fi- nem permanxit, in omni san-

ditate devotionis, & peni- tentia fervore, adeo, ut Do- mina nostra polcea ipsi saepius apparet, & plurima Domini- ci facta, que nemo homini sciebat, reuelaret, quæ in Legenda F. Thomas de Té- pli, pro parte sunt scripta. Qui fuit Hilpanus, & S. P. N. Dominici socii. Ex qua Legenda, & pluribus alijs legendis facta, quæ nuas de Dominicis dicta sunt, fue- runt extracta: Et sunt nuper per revelationem Christi, & Virg. Marie, confirmata cum signis magnis, & portentis. Et de omnibus his fidem, & testimonium sub iuramento fidei Trinitatis, perhibeo, sub periculo omnis maledictionis, mihi infingende, in casu, quo deficit a veritate recto tranmitte. Propera conver- timini à via vestra mala, & redite ad Christum, & Virginem Mariam. Marrem nos- tram, per Psalterium suum diuinissimum. Quoniam vt nuper revelatum est temporibus istis, ab ipsis coru in- voluntas est, vt prædictetur, do- ceatur, & ab omnibus dicatur contra omne malum amo- vendum, & pro omni bono acquirendo: & signanter con- tra mala, toti mundo, in pro- ximo imminentia, nisi adsit, in populis penitentia. Prop- terea omnes: Laudate eum in

De Benedicta Hispana.

Erat Virgo nomine Bene- dicta, filia Comitis No- bilissimi in Regno Hispaniae cognata Sanctissimi Domini- ci Patriarchæ Ordinis Fra- trum Prædicatorum Alnit. Fuitque vanè in domo paren- tum educata, cum omni glo- ria mundana. Era corpore pulcherrima, elegantissima, & fortissima, ultraque multas alias, corpore excelsa; docta- que in omni vanitate scœuli, ac mundana eloquentia. In- super cantare, discantare mo- do mirabilis, civit, adeo quod nullus esset Cantor Ecclesiæ- ticus, qui se illi in arte musi- ca præferre auderet. Qui- nimodo in symphonia, in cytha- ra organisque, ac huiusmodi musicalibus instrumentis sci- vit

vit peroptimè ludere ad ieha-
cos, aleas, & secularium lu-
dos, tam bene ludebat, vt ab
omnibus Magistra vocaretur.
Quinimmo, cum fortissima
esset, in hastiludis, & spa-
tareorum artibus, sic edocca-
fuit, vt in talibus nullum re-
petiret viatem. Quod autē
grauius est, cum gratijs mun-
dandis redundaret, disolu-
fissima in habitu fuit, semper
in choreis, duellis, & specta-
culis existens, cunctoque ad
sui amorem alliebat. Ve-
niabantque quamplurimi, ex
diuersis Regni partibus, sola
eius fama allexit. Inmo etia
per coniuia Nobilium Pater,
& Mater, pro carminibus, &
chores duendis, etiam de
nocte, eam conductebant, vt
videlicet verbis, responsis suis
coniuivas laetificaret. Cum
que ista fierent, & iam qua-
si viginti annorum esset, qui-
dem miles sic vagam eam
proficiens de illa tentatus,
cogitauit, qualiter illam de-
cipere posset. Dicebat enim
intra se: Piscis extra aquam
non potest stare nec Cerva
extra silvam sine captione.
Non enim poterit esse, vt
haec que te tot periculis injuri-
cit, vana existens, quim capi-
piatur aliquando, aliquando
non effugare poterit. Itaq;
magnum Coniuium Patri,
& Matri faciens, maxima cun-

culps, simul & illam Benedic-
& tam pro latificatione Con-
viua rum recepit, quam etiam
præ omnibus Coniuis pre-
optavit. Cumque sic cuncti
in Coniuio latarentur, cho-
reisque, & cantilenis vanis,
& ludis iucundissimis lat-
arentur, interea miles ille mu-
nuscula offert prædictæ Be-
nedictæ, scilicet annulum
aureum, cum torque pulcher-
rina, sed occulte. Quæ li-
benter, sicut ab alijs consue-
verat recepit. Cum igitur
cuncti gaudenter in ludis il-
latis Benedictæ, & supra
modum mirarentur de eius
prudentia, & facundia huma-
na, miles ille dannæ ceteris vi-
num in copia fortissimum,
illico Benedictæ, vinum de-
fæcatum in scypho offerebat,
& in ampulla vinum albif-
fissimum, loco aquæ fraudulen-
ter propinabat. Quid piura
Virgo mundana, iam ebria
effecta, capitur. Cum enim
omnes lui, nimis effent vino
absorpti, & gaudijs attoniti;
heu illa misera cum milite
Castri habitacula, & loca alia
visura, sola cum solo exiuit:
atque per hunc modum hor-
ribili cano luxurie se ipsam
turpiter polluit. Rediensque
ad suos, longe amplius diffo-
lutorum apparere ceperit. Sic
igitur latenter in illo anno,
sapius cum milite prefato

has

habitauit, filiuimus in sui
torius Prosapia, & suam in-
famiam concepit, peperitque
in domo paterna. Flevit
illa, Parentes quoque, &
omnes qui illam noverant,
universaque Civitas conci-
tatur, ac Regnum, his
rumoribus, supra modum do-
lens, admiratur. Cum igitur
ali servis, & ancillis domus
opprobria, & irritationes quan-
plurimas patetur, & à Pa-
tre auctoressu stupri perquiri-
te, scorpions grauissime ce-
deretur, & nullo modo vellet
indicare, tanquam animosa,
tandem cum nimium quasi
desiceret flagella, a Patri:
Convoca, inquit, Pater domū
tuum totum, & huiusmodi scel-
eris indicabo, nunc indubie audio-
rem. Cumque omnes adve-
nissent, illa coram omnibus
aite: Tu pater es solus, qui huc
genitum filium: & tu Mater
mea ipsa es, & nulla alia, qua-
si sum peperisti: Et cum om-
nes stupuerint, ait illa: Non
mirerini Nobilissimi proceres,
quia hoc de Patre meo & de Ma-
tre dixi; Quoniam hi sunt, qui
in omni pompa, & vanitate ad
universa Regni spectacula, ne
quasi principem vanitatum, de-
duentes, instituerunt. Propre-
terea ait illis: Quare non tale
quid facere fecisti? Tam ex hinc
volo discessere, Valete toti mundo
publica manbo. Sicutque dol-

Aaa 2. eius

sius videlicet cognato, quod ibi est vna mulier duellans, qua plus praedicaret vna die, quam ipse praedicare posset vno mense. Militibus ergo Nobilissimis stipata, ad illam clam accessus ait: O filia, satis mundo desfrasti, seruas nunc quos Creatori tuo. Adducatur tunc de Christo, & de Sanctis eius quam plurima exempla. Quae cuncta tanquam delirantia, spreuit, dicens: O Dominice Dominice, si me veniam de ancillis meis haberes in privato, alius faceres, quam nunc me facere doceas. Cui ille: O filia, deo tertio in proximo fide bis inter te, & me Deus iudicabit. Mira res, & omnibus mortalibus stupenda! Die tertia, mulier illa sex mala incurrit. Nam die illa, omnium sensuum vivacitatem perdidit, adeo ut penitus abesse esset, habebat tamen quedam parvula lucida intervalla rationis aliquis. Ob hoc mox contemnebatur ab omnibus, siveque famuli, cunctis deceptis bonis suis, pauperem illam solana reliquerunt semper impatiens, & Deo blasphemantem. Sic Ergo Benedicta Eva filia post tantam gloriam, cuius finis est carnalis voluptas secundum Bernardum, primam Eva maledictionem habuit, videlicet, sensuosa perditionem! con-

tra hoc verbum Benedicta, sic maledicta. Secunda hebdomada, secundum Evæ maledictionem incurrit, scilicet ignobilitatem, contra Mariæ nobilitatem, & per te designatam. Nam vniuersa familia eius, vt dictum est ab ea descendens, cuncta secum abstulit, clam diligentes, & nudam ipsam dismiserunt. Post haec statim tertio similiiter tertiam Evæ maledictionem, videlicet, Iuhorationem. Quoniam omnes, qui eam cognoscabant, in nullo ei compatiens, eam sub sanabant, iridebant, & parvuli pueri, vt in futuam lumen, & lapides in eam proiecerunt, & nemo eos cohibebat. Quartæ hebdomada, cum in nullo se emendabat, quinimò, & ex impunitia Deum blasphemabat, subito lepra horribilissima est percussa eius, & que caries eius conspuerunt, tantusque factor ex illa emanabat, vt nullus mortalium hunc suscire aequanimitate posset, adeo ut esset sibi metuens intollerabilis, quia olim florida, & fragrans aromatis redolebat. Ob quod ex intollerabili cordis dolore impatiens efficiebatur. Nam per hanc lepram subito facta est turpisima contra verbū pul-

pulchritudinis Mariæ, videlicet, in mulieribus. Postmodum autem, cum nec sic se emendaret, quintam maledictionem Evæ conquivisit, corporis imbecillitatem, ac impotentiam. Nam hac illa, quæ olim, vt duo homines fortissimi, & amplius, fortis erat, & robusta, facta est tam imbecillis corpore, vt nec manum, nec pedem mouere posset, nec se ipsum pascere posset, in tugurio, longe ab hominibus separato, sola derelicta erat. Devotam tamen vnam, & Sanctam (Deo miserante) recepit, & habuit famulam, quæ vt poterat, ei propter Deum deferens impendebat ei obsequia necessaria. Eratque nulli alteri cura de illa, cum omnes eam fugerent, sicut Dei maledictionem, cunctique dicentes, damnatum esse, ei in aliquo subvenire, quippe quia, tanta mala fecit in mundo, & tot animas perdidit vanitatis, & luxurij suis. Ide coque quod abominabilis est, ipsa illa dudum, tam florida, & opulenta, & laetiva, sine viribus, & sensibus abominabilis omnibus, affiduè iacebat in cono sectore propiorum hercorum suorum. Eritque in isto modo trium annorum spatio in tantum cruciata, vt assiduate adhäsionis, & decubationis ad cibile, carnes eius essent corro-

Mari infra mensem, & sic intrare gehennam sempiternam: & aut commendare te V. M. & dicere omni die Psalterium suum. Per suavitatem devote agendo, ut se poserer totis viribus in Communicationem Confratrum V. Marie, & bonorum omnium, quae in ea fuit per devotos Psalmes eius, ut sic Psalterium meritum eius posset iuvare, perdita recuperare, & etiam ad maiora pervenire. Quae audiens teritia simul, & compuncta, propositum Psalterium dicere, & Confratram illam intrare, tuto posse. Rogavitque Dominica quatenus posset modo debito ab eo informari, ut quantocius incipere, & dicere posset. Sic igitur post sex malam Euse, incepit in Dei gratia per Virginem Mariam sex sulpicere beneficia. Nam in fine prima hebdomada postquam incepit Psalterium dicere omnis vigor sensus perfectissime est ei restitutus, cum augmento scientiae virtutum, & morum. In fine vero secunda hebdomada fuit nobilitas, per hoc, quod nobiles ceperunt eam visitare, & proventus nobilium ei donare. In fine vero tertiae hebdomade, rugurum eius totum videbatur lucidum, singulis noctibus, audiebanturque voces chororum canentium scilicet Angelorum de penitentia, ejus latitantium, adeo, ut vni-

versis, timere Deum, & honore eam ceperunt. Et ita, quae sic prius erat confusa, velociter a Deo, & B. Virgine sic mirificè est honorata. In fine autem quartae hebdomadae Virgo Maria apparet ei, & suo lacte Virginio totum corpus eius linens, à lepra sam curauit, pristinamque ei cum augmento pulchritudinem in reparauit. Sub quinta finem hebdomadae rursum apparet Deipara, potum ei praebuit ex eius gustu, robustior, quam fuit ante, easlit, vt robur facile virorum quatuor iustum haberet. Ad sextæ finem hebdomadae ipsius fama deperdita in integrum est restituta: ut una in ore omnium maxima cum laude celebraretur, ut de cuius salute, cum admirarentur omnes gauderent, tum eidem gratularentur. Et vero, multis donis gratiosior, quam prius apparuit. Fama igitur eius cognita Rex quidam, admiratione rapitus, & in Deiparam devotione, & reverentia in ipsam, statuit ipse secum, & constanter affirmavit propalam, alias se in uxorem electurum nullam, præter Benedictam. Proceres obfupuerè omnes, coram quibus Spes salia Regisca protinus celebratur: Atque ea ratione totius eius, & personæ, & profapsè abolita fuit infamia. Ut ve-

testimoniū, lante supremam diē. In ipla morte conspicuum habuit L^ESVM, MARIAM, ipsa dulcissimè vi stantes, vt latit perfusāta c^e sit mirabilis dictu, ilu audi tuque mirabilis aere circum vniuerso, varie dulcione. Castrum nunc advolitabant aviculæ, nunc gregatim canebat cum suauissimo concerto.

CAPVT XXIX.

De Alexandra. Virgine.

ADominici predicationibus, in Regno Aragoniæ, iam ante à multis annis, nomen suum Psalterij Confraternitati dederat; per rātam Psalterium persoluebat, alijs dedicata vanitatibus. Matutinum nanque tempus, se comando perdebat. Gratiam vanitatis cuique acupabatur, & iam plurimos irretierat, sed & deluerat. Non pauca propter ipsam duella sunt patrata, & homicidia. Cum guttur à quodam, qui ipsam cupiebant sibi deponere, immane fuisse in publico peractum duellum, ipla inspectante, adeoque etiā digladiante, vt plures lancea incurvatos suo robore, acceleritate ex equo deiceret, suo quoque supra vitam suam despenderet, cum pluribus alijs uitam eriperet, viator. Deum veluti iam omnes proficiunt

gasset, ipsam sic gloriosum appellat Alexandram. Et si plures adforent, tui amore tamen onus conferre manus non dubitarem. Vix ei hæc vox excidat, iam ex pugilū numero se ofert onus, ipsimum que in duellum de poscit, qui & ipse ambibit Alexandram, ag^e inquit: Si viri es, & audies experire mecum. Dicatum factum. Concurruunt lanceis mutuissime i^ctitibus, ambo corrunt. Tuncque animam cum sanguine vovunt, diras invicem vovunt certam blasphemias, & infelices spiritus exhalant. Circumfabant vtriusque, tum ab sanguine, tum ab familiaritate illius adictissimi amici occisi, qui saepe spectaculo ac viri, fæda vtriusque nece, in Alexandram exaserant animis: nec ab armis abstinerunt, irruunt in vnam omniumque petitan, gladiis, contrucidant, nec melior fors illos exceptit qui ipsam comitabant amici quorum plerique mortem oppeterunt. Alexandra credebat exincta tot i^ctitibus fuerat dilacerata; verum ipso non valens mori, semper Confessorem altis vocibus petebat, res horrenda. Cum homicide cerneret, & audirent eam Confessorem petentem, nec eos accusaret caput eius praescindunt, & illud in puteū cænonum proiec-

ciunt. Dominicus, tunc oxonie existens, in spiritu cognovit per omnia rem sic geta. Neque continuò, sed post certum & quinq^uaginta dies Dominicum, sponsum meum charissimum inquit Mariaz ad locū, in quo caput Alexandri iacebat, destinauit. Qui ad eum tandem veniens, Alexandram de ore patre evocat. Mox illa per caput, quasi monile fuisse abscessum coram Dominicō extra pectus fuit presentata; ac ut prius, petebat Confessorem. Quæ confessione facta Dominicū, & Communione sancta suscepit, atque sancta Extrema unctio perunda summe cum denotione, gratias Dominico mox plurimas referebat. Dicebatque se indubie fuisse damnata, nisi meritis servata fuisse Confraternitatis Psalterij mei. Addebat, quod cum demones innumerabiles voluerint animam eius rapere, beuedicta Maria semper assistens, eam defendebat, & in vita eam viventes conservabat. Dicebatque vterius: quod pro damnatione illorum oculorum ducentis annis debebat esse in pennis Purgatorijs, & pro ornati vano; & poppa, quibus innumeros peccare fecerat, ad quingentos annos, erat adjudicata grauissima pena Purgatorijs. Sperabat tamen multum in auxilio Cō-

Bbb ter-

termitate. Et quod Angeli, & Sancti Platatas Beatae Mariæ, filios Confessores, vocabant, & humiliter amabant: vt potè, quod Deus, eorum fit Pater, & Beata Virgo Maria Mater. Quibus compleris, disparuit, & ad gloriam me ducentem, pervenit.

CAPUT XXX.

De Praebibili Lucia Hispania.

VIT in Hispania, tempore S. Domini, ut narrat Joannes de Monte in suo Mariæ deuotissima mulier, à iuventute scribens Deo, & Maria Virginis in suo Psalterio, ex eiusdem Domini beatisimi doctrina, & exhortatione. Hæc Lucia erat clara exorta genere, sed erat longè clarior fide. Quæ desponsata militi concepit, impregnata verò; infidelibus inaudientibus Regnum Granatense, illius (Deo promittente) marito occiso, à bastantibus armatis, ipsa capta trahitur, cum multis alijs ad infidelium terras, mancipatur, que seruitio seu simili Tyranni, & ancilla ancillacum facta, vita in dies peragebat officia, nec parabans impij prægarrantis, sed verberibus, & tormentis cam sapientis affiebant. Advenit igitur tempus parturitionis: nocte media Natalis Do-

mini, nemine sciente, ipsa sola in medio boum, & pecorum, tanquam iumentum, deiecta est. Et tamen hac in tribulacione Psalterium Mariæ nunquando postposuit Rem novam fecit cum illa Matia. Eadem enim hora, cum vehementissime doloribus parturiens angustiatur et primo partu.

Et (cum tenerimæ esset etatis, scilicet 14. aut 15. annorum, & ob hoc verecunda, & rei inexperta, & nescia) dolens sensit, & remedia nesciebat, deficientibus humanis auxilijs, & valuit Psalterium Mariæ accepit, & quantum dolor permisit, tantum de nobilitate Virg. Mariam cœpit. Regina clementia, que sua vilcerat sibi servientibus claudere nescit, angustiata adest: obsecratis peragit officia, puerum balneau, scindit umbellicum: & quia defuit Baptista, subito adiutavit Sacerdos, facie venerabilis, claritate ineffabilis, habens spineam coronam in capite, & stigmata in manibus, non cruentata, sed fulgor stellarum fulgentia: hic cum Diacono, & Subdiacono, & sacro Chrismate veiens, puerum baptizauit, & MARIANUM nominavit. Mariisque Dei Mater puerum tenebat, & sic ex nomine Mariæ Commatix Lucia, MARIANVS est vocatus. Mirab-

tur

tur Lucia, & pre admiratione doloris est obliterata. Baptismo itaque factò tradidit Maria filiolum Lucie, dicens: Ecce filia filium tuum confortare & persevera, imposserum enim de celo tibi spendeo auxilium afferum. Sieque dispariis visio, & Lucia inanet cum filio in vilissimo stabulo, latea de visione. Stupet quod dolor omnis abiit & fortis se plusquam vñquā reperit. Recepit ergo filium suum, & super paleas, tanquam Mariam filium suum Iesum in praefepio, inter pecora posuit. Permanit autem hæc Lucia ibidem usque ad diem Purificationis Mariae Virginis, semper Mariam in suo Psalterio collaudando. E subito manu illius diei, ad eam venit quidam iuuenis, facie rutilans, qui ait: Quia filia, non es parata more Christianorum preparata, ut more fiduciam: Quia ait: Domine, nec hic si Ecclesia, nec Sacerdos, nec populus fidelis. At ille: Inquit, nunc te ducas ad Ecclesiam pulcherrimam, ubi videbis mirabilem, & audies stupenda. Atque per hunc modū hæc Lucia, puerum bauulans in vñnis, sequebatur iuuenem, intrantq; Ecclesiam mirabilissimam, vbi in facie Ecclesie occurrit Magdalena, & Sanctissima Anna mater Marie, quæ Lucia excipientes ad manus, introduxerunt, usque ad chorum,

Bbb 2

mū

hoc facto, apparuit glorioſa V. Maria, quæ Lucia ait: Beneueri filia; sapius presentans mihi filium meum per Psalmum meum: & nunc te iph presentabo, protus a purificazione cum filio tuo. Acceptipque Maria eam ad manus, & ad cancellos eam introducens, vbi sui sedes Imperialis Mariæ, iuxtaque magnum altare sedere eam iussit. Venitque Sacerdos ille, qui filium eius baptizavit, & cum insinabili melodia peragit Missam. Itaque ad offertorium deuentum erat. Itaque Maria hanc suam Luciam primum offerre iubet cereum sibi datum. In quo erant tres partes, in qualibet parte erant quinque lucerne, modo mirabilis adorata. Quod cum esset maxima magnitudinis, sicut tamen leuius cera visuali. Quia quoque lis oritur inter Luciam, & Mariam, quæ harum prima osculari manus sacerdotis Pontificis deberet. Tandem Maria coegerit Luciam, ut primo oscularetur, dicens: Hodie tu es purificata; dudum autem ego fui purificata; primum ergo detet te oculari. Itaque Lucia osculabatur Christi celebrantis Deificam manum, & postmodum Marię. Sic ad suas lides reversa, primum Lucia habuit locum. Et cum in fine Missæ omnes comunicarent, prijno Lucia comunicabat, deinde Maria. Cō-

annuntiacione facta, cognoscebat, & perpen debat mysteria incedibilia, & leta, atque iuenda per Mariam deducitur usque ad Ecclesias portam, & dixit ei Maria: Tene filia, quod accepisti, & persevera in opere incepto ducam enim te nunc ad terram tuam. Et subito circa decimam horam, hoc Lucia se repetit in media Ecclesia S. Iacobi, cum suo parvulo. Nam ipsa orfunda erat de Compeftella, sed longe ad Regnum Granati fuit matutita. Pemnafit haec reculsa omnibus diebus vite sua, & Marianus parvulus filius eius cum ea, earent que simul reclusi. Et post gloriosam mortem matris (curus animam gloriosa Virgo Maria perdixit ingenti cum laetitia ad gaudia eterna) permanefit hic Marianus Eremita in omni vice conspicuus, timens mundanam gloriam, semper in servitio permanens. Psalterij Mariae Virg. multis cum revelationibus. Et sic Maria Virgine ei apparet, beato fratre quiete. Ergo domilicere, & parvuli, hoc instructi exemplo, Mariam Virginem laudantes, in Psalterio sue dicentes semper Ave Maria, &c.

CAPVT. XXXI. open
in the middle of the book
De Maria Comitissa Hispanie.
Maria, cuiusdam potentissimi Comitis filia; in Regno Hispaniarum, fuit per patrem, & matrem docta, & coacta simul, & allegra veribus, domique pomorum, non nunquam etiam verberibus compulsa ante prandium orare vna quinquagenam Psalterij. Virginis Matre post prandium secundam manibus coniunctis & genibus flexis, & tertiam ante definitionem. Haec igitur ad annos pubertatis, & dilectionis perveniens, iussu parentum, viro tradita est. Quae licet erat matritata. Diuinum tamen illud propositum non dimisit, sed cum deuota meditationibus, & disciplinis tribus in die, quarum qualibet habuit: Quinquaginta ictus ad minus. Continuavit: Quid enim noua te caput, inueterata sapit. Et quia habuit decem filios, & filias, eos diligenter sine in timore Dei, ut natum bonarum intercessione mutriuit. Post hoc Episcopus quidam, Magister Parisensis, & Theologus Doctor invictaque lutea finiulter, Civitatem huius Dominae Comitissae intravit, & in ea

pro

pro viribus praedicare cepit. Tandem Maria predicta ad eum iuit, dicens: ab eo se vellet fieri exercitium, per quod: pervenire posset ad viam perfectio[n]is. At ille, cognito quod esset maritata, respondit, quod Septem tenere deberet. Primo amore matris. Secundo fidelitatem ad eundem. Tertiò misericordiam, ad proximum. Quartò iustitiam ad familiam. Quintò, vt fugeret loquacitatem. Sexto, vt semper aliquid boni operaretur, & septimo, vt Ecclesiam Dei honoret. & filios suos, semper in timore Dei custodiret. Cui illa dixit: fe pro viribus ea obserfave, sed welle amplius proficer. Tunc Episcopus: O Domina Maria, cum sis maritata, non est bene possibile te maiora posse facere, sed his contenta. Domino formulare. Rursum illa: O dulcissime Domine, si consilium dare non ollis, scilicet ab breue tate videntem, audire, ne error, que sunt inde. At ille, liberter, inquit: Tunc illa narravit se in die tres: dicer quinquagenam Psalterij Virginis Marie, cum triplici genere meditationis, & triplici disciplina, dicens: Quando dico primam Quinquagenam habeo pro obiecto Marianam Virginem, & ad singula membra, potentias, & actus earum dicovnum Ave Maria, puta, ad oculos, qui Filium

Dei, videlicet, veump. Ad alteras, qui vocem Anglicam audiunt, & sic de suis, galii consequenter. Et sic faciendo, dixit, quod sentiebat ex membris Virginis in membra sua descendere, ineffabile dulcediu[m], superantem omnem modum consolationem. Secundam vero. Quinquagenam dicebat, in honorem passionis Christi, & ruce habebat pro obiecto Christum crucifixum, sic meditando: quod capillis aulisis dicebat vnum Ave Maria. Deinde, corona spinarum, & sic de alijs membris, vnde ad pedes inclusivè descendens. Sic que dicendo, & meditando, sentiebat ex Christi membris dulcedine[m] multo maiorem, in se descendere, quam prius, sic ut tota esset quatuor in Christum convertha, & tota plena compassione, & amore Christi, in tantum, vt totus mundus sibi esset pena, prae amore illum cogitandi, aut sentiendi. Tertiam vero. Quinquagenam dicebat, circa Altaria singula, ad imagines Sanctorum sua Ecclesie, & Capellæ, dicendo omnibus Angelis nouem, vel decem Ave Maria. Ioanni Baptista, & Iohanni Evangelista, vnum, & sic de alijs, meditando etiam viram Sanctorum ilorum, & se ab illis confortari postulans, & confirmari. Ita in istis meditationibus rapie-

piebatur frequenter ad Domini-
num, ut perderet vium sensu-
lum exteriorum, velut S. Elizabet
Landgravia. Et haec cum ieiuniis,
& disciplinis fecit, ut dic-
tum est: Procurabatque om-
nes pauperes dicere Psalterium.
His igitur a Pontifice auditis,
quasi extra se constitutis, pre-
admiratione, flens, siebat: O
Maria, filia mea charissima! Ecce
sum Episcopus! & Doctor in Theo-
logia, & in virtute luce amnis pe-
nitus virginis, nec tamen unquam
audius talum modum spiritualis
exercitii. Proprieta ex hac ora tu-
eris Magistra mea, & ego tuus
ero discipulus. Et Statim ille
Patrioquinum posuit in zona sua,
cunctis videntibus, & in
craftinus coepit predicare
Psalterium Virginis Mariae. Et
populus videns, quod predica-
bat, & portabat in zona sua
Psalterium tantus Pontifex,
plures conuersti sunt tanquam
exempla, quam per verba San-
& Episcopi ad Psalterium
Virginis Mariæ dicendum
dicens: Si hic tam magnus Do-
minus portas, & legit Psalterium
Mariæ, ritique aliquid magni est.
Nos igitur meritis, cum sumus pe-
nitentes, facere debemus similiter.
Itaque tota terra illa, longè
latèque plena fuit Psalterij hu-
ius devotione. Tandem Do-
mina nostra Virgo Maria, ap-
paruit praefatis Comitiis Ma-
ria, prænuncians ei obitum

suum, eaque moriente astigi-
illi, & animam eius in modum
solis fulgentem innumerabiliter
comititia Angelorum, & San-
& torum perduxit ad gaudia
sempiterna, vt etiam à mortali-
bus fuisse auditum, his auditis
laudate Mariam, ut haec fecit
Maria in Psalterio Angelico,
sic & vos mereamini vita cum
ipsa perduci ad Regam Cœle-
stia. Amen.

CAPVT XXXII.

De Moniali conferuata, & Mo-
nasterio reformato per ipsa
sanctissima monialium
terram.

Comes quidam erat dives,
& multis stipulis liberis,
decenti sua origini nuptui cu-
ratos tradere pertinebant, quā-
dam filiam tenerissimam corpo-
re, specie pulcherrimam, annis
iuxerculam Beato Benedicto
deouuit, Monialibus eiusdem
Ordinis cam committens qua-
si, cum eis vite tramitem per-
actaram, Induita virgo, &
post haec, ut reliqua nobilium
filiorum, delitiosus affluit. De ordine
enim servando, ista Monialia
Congregatio, modicum, aut
nihil curabat, sed tanquam
grex per dieua gradiens, in fo-
veam vitiorum precipitaba-
tur. Hanc præfatam Virginem
loci illius Confessor, sic allo-
quitur: Eſte tibi exercitium ali-
quid

quod, quo te ab otio custodiens,
Deo, & Beata Virgini parvus
famularis? Ad quemilla: rem
ignotam a me interrogas. Pater
seniora sum, & delitiosus affuet:
si laboris quid sit agendum, certe
ne non affueri. Ad quam illa
non est molestia, neque magni
laboris, sed magni solatii, &
virtutum ejus congeries. Cui illa
Quid, inquit, hoc est, de quo tam
laudabiliter predicas? Indica
mi queso Pater, ne differas.
Cui ille: Psalterium, inquit,
Maria nomen habet, & ex 150
salutationibus Angelicis con-
textum, post singulas tamendem
salutations, Oratione
Dominicam semper adiungenda,
quia sic de Beato Dominico au-
diui. Hoc indubitate, exerci-
tum est, d' cuius laudis excelle-
ntia, san sermo habitus est.
At illa: Experimentum, inquit,
sciam, si ita est, ut hortatus. At
ille: Audi igitur modum, quem
cibi speriam, secundum quenam
in ipso exercitare debetas. Pri-
mam, quinqageneram leges ad
aliquid punctum, in orationis
Christi, ruminando, & medita-
ndo. Secundam dicas ad dia-
quid punctum si uiferum Pas-
sionis eius meditando. Tertiam
dicas pro peccatis tuis, & cum
hoc suffragia Sanctorum tibi
specialiter in deuotione flagitan-
do, & eorum exemplum imitan-
do. His saluberrimis docu-
mentis interorum tracta, ob-

& ei inuidens, & ceteras Moniales cominuit super eam, quod non fecerat alia, ipsa faciebat, & ideo aliae ipsam despicentes persequabantur. Nec ob hoc, ab incepto destituta sed Virginem Mariam, devotissimam invocabat, petens, ut eam in patientiis confortaret. Aliquam doigitur ea sis orante: *Virgo gloriola semper benedicta, letitas portans, ante eam posuit, in quibus sic scriptum erat Maria Dei Mater, Ioanna filia Dei salutem.* Ac vicerunt tria documenta in ea contingebantur, quae si opere perficeret, ad perfectionem citius perueniret. Quorum primum fuit, ut Platerium incepimus copiariuaret deuotissimum. Secundum, ut quantum posse removeret a se phantasias malas, & otium. Tertium, ut depingeret in singulariis cellis sua locis bona documenta a malo retrahentia, & ab bonum instigantia. Vt sunt de Christi Passione, de Regno Cœlesti, de morte, de inferno, & sic de alijs, secundum suarum tentationum exigentiam. Quarum ratio ista era, quia ipsa scèpè extentatione perdebat memoriam resistendi temptationibus. Quæ omnia deuotè complevit Ioanna. Contigit postmodum, ut quidam Abbas Sanctus causa reformationis, declinaret ad il-

xc

re in omnibus considerans, clamans, & ciuilans, euigilansque penè examinis factus est, praæ angustia, & terrore, & sic tanquam mortuus delatus ad quædam cellam, ibidem ad tempus iacuit, sed Deo volente discedere Ioannam vocavit, & quæ hac erant, qua viderat, vigilanter inquisivit. Ipsa igitur negare non valens Dominam illam suisse Virg. Mariam, cum Sanctis, ad quos habebat devotionem in Psalterio suo, dicebat. *Quod audiens vir Dei gauisus est valde, ac eam adhortatur est ad constantiam in Psalterio.* Confidensque virtutem Psalterij, propulsi sancta astuta reformare Conventum. Nam emit cuilibet Patriloquium pulchrum, & pretiosum, dans singulis Monialibus vnum sub pecto tali, vt in dies singulæ vnum Platerium dicenter, addens, & promittens, se nunquam cum violentiæ, earum velle reformatre Conventum. Recepérunt singulæ lætantæ, tum quia lætabuntur in pulchritudine Patriloquij, tum quia non volebant reformati. Minus res? Quæ violentia, ac Patria istius de voti potestas emendare non poterat, virtus Psalterij Mariae reformativit. Nam vix annus peraditus, & ita scipias inficiuerant, ut omnem vanam gloriam abiecerint, & ad Abba-

CAPVT XXXIII.

*De Helene Anglicana meretrice
per Psalterium Virginis Mat-
riae conversa.*

Mulier quedam fuit, secundum saeculi fastum Nobilis generæ, sed ignobilis validè moribus. Ab anno enim duodecimo, usque ad trigesimum continuò vacans libidini, cunctarum fuit metetricū exemplum. Et quoniam fuit pulchra nimis vniuersos ad sui trahebat concupiscentiam, non solum naturaliter, verum etiam arte magica. Ob hoc habuit tantæ pecunia copiam, ut posset duobus Comitibus in maximis rebus, maximis concedere pecunias, quod verum est, quamvis incredibile videatur. Hæc igitur interemprætrix animalium, simul & corporum adveniens aliquando ad concionem caula trahendi Nobiles viros, ac potentes ad se, & parumper subsistens, audiuit quidam laudes Psalterij Bea-

CCC

te Mariae Virginis prædicari. In quibus intellexit quod sumum remedium ad conservacionem morum, & bonam mortem, atque ad habendum diuinas reuelationes, esset hoc Psalterium Virg. Marie. Et non immerito: quoniam per Salutationem Angelicam reuelationes Prophetarum cunctorum sunt inplete. Et oratio Dominica data est Apostolis: pro summo remedio impetrandum: vniuersorum Dei beneficiorum. Itaque hac compuncta, & si non conuercta, cogitauit operam dare ad Psalterium Virg. Marie ordinum non ut converteretur, sed ut in operibus suis magis, ac magis prosperatur. Exiens ergo hæc mererit nomine Helena, cum sodalibus suis de Ecclesia, casu reperit vitrum Psalteria deferentem venalia, à quo vnum emit, & in zona tunicae inferioris appendit. Tandem pauplatim hæc misera Helena coepit orare, cum sibi vacabat, hoc Psalterium. Cumque per dies quindecim hoc orasset, tanta compunctione in eam venit, & timor iudicij, & mortis, vt subiectus non valens, nec comedere, nec dormire, sed ad confessionem oportere eam properare. Et confessa est cum tanto lacrymarum fonte, & fufspicione, ut simile Confessori, nunquam fuerit manifestum.

confessione autem peracta, & orante ipsa coram Maria Virginie Psalterium, ab ipsa hanc audiuimus vocem: O Helena, Helena, dura mihi, & filio meo fuisse Leana, sis mibi imposterum ouicula, & tibi communicabo me, & me. Ex quibus verbis hæc animata, mox cuncta, quæ habuit indigentibus tribuit: Et Recluitorium intrans, penitentiam grauiissimam egit. Sed non sine diuinis consolationibus; sepiusque enim videt inter manus Sacerdotis. Filium Dei, mentesque hominum cognoscet, & futura agnoscet. Verum & post communionem visus est, non mulier, sed tanquam in Christum mutata, iuxta dictum Christi Domini ad Aug. *Nec me mutabis in te, sed tu mutaberis in me.* Tentationes plurimas patiebatur dæmonum, sed Maria Virgo in omnibus ei auxiliabatur. Diccebatur hæc Helena, quod sensibilissime cognoscet hæc duo oracula, *Pater noster, & Ave Maria,* esse duo vascula Deitatis, in quibus omne pulchrum visu, omne suave olfactu, omne sapidum gustu, & delectabile tactu, & intelligibile intellectu, & appetibile affectu, continetur, & per qua Trinitas fideles confortatur. Addebatque, quod essent due lucte, quibus fideles illuminantur ad superna contemplationem.

da: immo aiebat, quod in his duobus epitalamijs, post Dominicæ corporis sumptionem, perpedebat totam curiam celestem, & totum mundum. Sic videntur duo maxima Regna, in quibus unaquæque dictio fuit unum Castrum, vel Palatium. Vnde secundum significationem illius prefigebatur, quasi unum mundum benedictionis in Maria, &c. Vnde tanquam Deus reverentiam his duobus oraculis faciebat, quia fuit expertus prefigimus tota Trinitatem ibidem existere. Et tibi fuit dictum aliquoties, quod venerazione latris, hac esset veneranda, quia eadem adoratione, adoratur signum, & signatum in rebus diuinis secundum S. Thomam, & S. Augustinum. Profecitur hæc S. Helena in his sic perfecte, vt suo exemplo tota Anglia fuerit ad devotionem non modice permota. Vnde post dies multis, Dominus Iesus, cum Maria Virgine apparuit, & sicut eius ipsi predicens, tandem morem recipit, & velut Columbam candidissimam ad sydera deportavit, altantes odorem senserunt suavissimum, & spirituale gaudium. Eia ergo vniuersi huius Helena exemplo accipite Psalterium Virginis Mariæ, ut possitis peccata, cavere, merita cumulare, divinas visiones habere, & ad

celestia Regna pertingere. Amen.

CAPVT XXXIV.

De Dominica Comitissa. Notabile exemplum.

Exemplum legitur, de quædam Nobili Comitissa Dominicæ, quæ post primas nuptias, primo defuncto marito, à mariti conslagineis, modis inauditis est perturbata. Nam illius Ciuitates, & Castra dissipantes, universa vastarunt. At illa mortis timens iacula, latebras petit, sola diffugiens nuda, tenebras in desertis cavernos quærebat. Nulli enim illorum: quorum dudum fuit Comitissa, tyrannorum metu, eam quovis modo fasciپre audeantibus hostipio. Nova rerum facies dominans dudum nunc ut malefactrix profligatur, & servi sublimantur. Illi grandibus in epulis gloriantur, hæc fame tabescit. Sceleris illi impietatis alumni, vestibus gloriantur expulsi Dominis, tumul & diutrijs, hæc paupercula nunc abiecitissima rancaru, & busonatu, in spelunca tremens, ac timens, efficitur socia. Penè fame, & siti moritur miseris, nec Dei recolens, servas proruupt in blasphemias. O quam durum post mundi huius gaudia hæc flabilia de-

promete carmina? O heu! quanto grauius post præsentis sæculi necem, mortuorum sufficiere infinitorum conuenit? Sed parum est quod dico, à fletu homines abstinere non possebant, si, mitemam hanc lugentem vidissent. Qui quoque audire vultis dicit heu! mortis filia, impia illa, & inimicula malis plurimis diudum afflcta, ut solent mundi Domini, & Domine, in quibus cuncta regnam vitorum genera. Furens igitur illa, & blasphemans Dei Majestatem gladium arripuit, & ter loca per incerta se in peccatoribus, confidit. Refusipnaque pro doloribus concidens manus extendit, pedes deiecit, & cuncta adiunt mortis indicia. Heu! misera illa tartarorum legiones intuerunt, quanto numeri solarium radiorum excedebant copiam. Heu! Quanti dolores, quanti gemitos, cum nefandissimas, horrendissimasque supra id, quod estimari potest, intuerunt tartarorum legiones. O quanta suspiria, heu! quanta calamitates, cum misera illa intueretur damnationis eorum inenarrabilem turpitudinem, inexcogitabilem obscuritatem, non intelligibilem tenebrarum copiam, & ignis infernalis infinitam horribilitatem. Caevant igitur sibi mundani, ne ad tartara perueniant tales tyranni.

Denuo illa, plusquam misera obfudione triplici vallata, scilicet mortis naturalis, spiritualis, & gehennalis, nil aliud nisi desperationem, & Dei blasphemias cogitare valuit. Quippe quæ permittebat, ipsa Dominante, blasphemias in curia sua regnare. Sed ubi abdavit iniquitas, superabundauit, & gratia. Solebat enim iuuenacula, ex B. Dominicis prædicatione auditæ, Psalterium orare. V. Mariae. Ipsi enim de manibus Sanctissimi Dominicæ in Hispanijs Psalterium acceperat V. Maria, qui iam eo tempore fuit canonizatus. Sed aduenientie seculari potentia, Psalterium postposuit in votu, & vestib; quamvis in zona, & collo regale semper portabat Psalterium. Mirares, & vbi plurimum laudanda est Dei clementia, & prædicanda semper Virg. Maria. Instante mortis articulo terrifico affuit B. V. Maria, pulcherrimis tribus comitata pueris, earum conductor cum baculo suo S. Dominicus abbabat, legiones tartaricas, grandibus percutiens iæbus. Qui, & iæcum cælicorum Dominicæ non ferentes, potentiam, adventibus diffugientes, latissimam præbuerat viam. Tunc B. Maria, ad Eua filiam conversa, inquit: O filia, filia, mea oblitera, & ecce in tua miseria, & necessitate, cui misericordissime

sum

De Exempli.

sum recordata. Dudem in invencula, me in Psalterio meo salutatas, menitis singulærisimi mei pensi, & Prædicatoris Dominicæ; name autem per tempora multa, post terrum tuum me protecisti. sed quia charissimus meorum amicorum Dominicus pro te rogauit, audi nunc vocem tuam. Si spondeas meum, & Psalterium offere meum, & vitam restaurabo tibi; & vniuersa, qua perdidisti, adjiciam bona. Tunc moritura, immo mortiens, non voce, sed mente coniecta, promitti, sed hoc faceremus. Mandatque Maria Dominicus, qui appropinquans morituræ, tangit vulnera, & ait: Quia tres quinquaginta dereliquisti, tria mortifera vulnera es permissa, incurre. Nam, quia fiduciam etatis, & propnis dimissis resuenteris tria salutis sibi dantur remedia. Continuit que fuit mortua, aut tanquam mortua surrexit sanctissima. Et quia fuit vestimentis denudata, S. Dominicus vestimenta vxoris illius Tyranni, terram huius Dominae possidentis, tribuit, atque illam cum apparenti Comitiva, ad Palatium reduci proprium, diuinaque potentiam egit. Dominicus, ut in tortoris speciem, Tyrannus viceretur, & in illius conuicbinam, vxor Tyranni, si Dominica, tanquam secunda. Princeps, cuncta recepit perdita, & omnes praestant homagium,

389

Hic illa accepit vniuersos hostes suos captivos, & quæcumque voluit ad nutrum, per omnian illis fecit. Ac tandem tota possessione sibi redditâ, narrat vniuersis Virginis Maria, & S. Dominicis potentiam; quæ postea tati fervoris erga Psalterium Virginis Maria extitit, ut in maximis Festiuitatibus suis in Palatij; idem per se ipsam predicaret, & vniuersos ad dicendum hoc hortaretur, & cogeret, puchra cunctis dans Psalteria. Denique vniuersi sanctæ ipsosterum, gloriofa morte est defunctæ, cui gloriofissima V. Maria apparuit cum S. Dominicis, qui animam illius ad sydera tulerunt grandi eum celestium tripudio propterea pro veritate obtinenda, & morum, & causarum, & salutis, Patet quod meritò est dicendum. V. Maria Psalterium sapissime, per Beatum Dominicum tenet, in multis prædicatum, per se dicendum, portatum, & alijs distibutum. Amen.

CAPVT. XXXV.

Coniugatas decere, ut orent Psalterium. B. V. M.

L Egitur de Blanca, matre S. Ludouici Regis Francorum, quod cum rogaret Beatusum Dominicum, ut pro ea

ea orare vellet, quatenus Dominus dignaretur ab ea sterilitatem auferre, & proles ad servitum suum; & honorem conferre. At ipse consuluit, & persuasit, ut ipsam Psalterium Virginis gloriosae deute peroraret; multaque patrologia emeret ad dandum omnibus illud legere voluntibus. Quem cum deute fecisset, post breves patrum, precibus B. Virginis concepit, & peperit nobilissimum, pulcherrimum, & deuotissimum filium Ludouicum, & alias proles Regias subsecutas.

CAPVT XXXVI.

De Virgine à Lupo discerpita.

Virgo quædam erat in territorio Beluensi, ex Francia oriunda, quæ Platerium Beatisimæ temper Virginis Marie legere conseruabat. Hæc dum vice quædam, cum alia sua sociæ, silvam transiret, duos famelicos lupos obvios habuit; dum vnu luporum, mox per guttur, sociam suam arripiens ingularet, ipsa Psalterij observatrix, in tanta angustia, Mariam in clamans ppetit, ut eam non permittat mori, antequam confiteatur, & communicet. Mira res! Lupus eius ubera abrumpit, ventrem discerpit, viscera vorat, mox

tamen à supervenientibus liberatur, & adhuc triduo vinit, in quo sincere confiteatur, devotè communicat, fiduciater moritur, à Maria in extremis visitatur, & ad Coelorum gaudia perducitur. Tunc noluisse pro auro totius mundi, quod Psalterium non orasset, per quod obtinuit tanta misericordiam.

CAPVT XXXVII.

De tribus sororibz, vita sancte fundit.

Tres Sorores simul hababant in cultitate, & in contemptu facili Deo servabant, atque Psalterium B. V. Mariae deute frequentabant, quæ etiam in omni cresente, sanctitate, & devotione, in tam gratiam Sanctissimæ Trinitatis, ac totius celestis Curie profecerunt meritis, & precibus, cuiusdem Virg. Marie, ut ab ipsa dignæ habitæ fuerint sepius, & familiariter ab ea visitari. Tandem vero post multas apparitiones Maria eis iterum apparuit, duabus comitatibus Virginibus, & Martyribus, sc. Catharina, & Agnete in maximo rerum discrimine, quæ singulæ habebant coronas in manibus, quas dictis tribus Virginibus singulatum oblitus glo-

De Exemplis.

gloriosa V. Maria, dicens: Iam feceras vos redditio Regno Filii mei, & eas introducemini. Post Completorium vero dicí sequentis, iterum venis illuc S. Maria, cum dictis suis Pedisequis in claritate, & odore ineffabilis, & singula tres, vefiebant singulari vestre candida, & Angeli cantabant ad singulas exspirationes: Veni sponsa Christi, accipe corona, quam tibi Dominus preparauis in eternum. Et sic ingrediantur celos, cum iubilo. Quarum ab exemplis, plures ad meliora provocati sunt. Ad Virginis Dei Genitricis gloriam Rosarij, eius exaltationem Confraternitatem confirmationem. **C**umque hæc recensisset mulier à S. viro, confundebatur, hoc sibi sub viro, tandem sanctitatis, & famæ contingisse. Quapropter consilio Spiritus sancti, interius inspirantis, per cuncta Romane ubi Monasteria, & Hospitalia pergersen, maximis cum elemoynis, supplicabat omnibus, quatenus pro sua causa singulæ intercedere dignarentur. Nunquam sic vexata, & tribulata fuit, hac sancta mulier: Ipsi quidem in somnis sepius cernebat: Infernum super se aperatum, quasi paratum ad se recipiendum. Vnde tanto oppressa timore fuit, ut vires, & colora amitteret, Cum intra dies

ciciter duodecim, nullibi reperiens auxilium, propè Miseriam accessisset, & ibidem de Maria Psalterio B. Dominicū cū mirabilis prolixè prædicare audiuerit, in Ecclesia ibidē mansit, ut eius Missam mereretur audire. Et ecce B. Dominico celebrante, mulier hæc subito luxuria in spiritu rapitur, ubi ad Dei iudicium horrificissimum adducta, de inobedientia ad S. Dominicū seruum Christi, maximè reprehensa. Cumque per aliquot menses audiuerit se condemnari ad luctinendum à demoniis pœnas grauiissimas, & iam inenarrabilem penitentiam acerbitatem experiri inciperet, ipsa in peccatis Mariæ Virginis pietatem rogabat, adiutorium eius intensissimè depreceabatur. Cui Virgo Maria apparet, & eam apprehensa eius dextera, de peccatis extrahens, dixit: *O filia! filia! quia ex ignorantia inobediens fuisti, ideo misericordiam conseruis.* Tunc subito, prædicta Matrona, vidit ipsum Dominicum quasi confessionem audientem, & Virginis Mariæ Psalteria pro penitentia imponentem. Ex quibus Marla vnum accipiens dixit ei: *Ecce filia ponam hoc meum Psalterium in statera, contra uniuersas tuas penitentias corporales.* Quod cum fecisset, & stateram in qua eius erant

CA-

CAPVT XXXIX.

De quadam deuota Monialis, &
Sa statio Angelica
merito.

Monialis quedam in quodam erat Monasterio, laudabilem valde ducit conversationem, quem tandem Domino iubente infinitate gravi correpta est, & in gravemente languore agonizare, perque septem dies, tam gravem sustinuit cruciatum, vt cunctæ fortes admirarentur; tandem post diem septimum spiritum felicem, feliciter reddidit Deo. Post paucos dies

AVE MARIA GRATIA
PLENA.

